Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

PRZEMYSŁ SZKLANY

CZASOPISMO ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH w POLSCE.

Rok II | Warszawa, 29 luty 1936 r. | Nr. 3-4 (17-18)

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Traugutta 3, tel. 291-29

Adres telegraficzny: „HUTSZKŁO"

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju rocznie zł. 5.—, kwartalnie zł. 1.50. Numer pojedyńczy 50 gr.

T R E Ś Ć:

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

PRZEMYSŁ SZKLANY

CZASOPISMO ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH w POLSCE.

Rok II Warszawa, 29 luty 1936 r. Nr. 3-4 (17-18)

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Traugutta 3, tel. 291-29

Adres telegraficzny: „HUTSZKŁO"

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju rocznie zł. 5.—, kwartalnie zł. 1.50. Numer pojedyńczy 50 gr.

Nowoczesne kierunki w budowie pieców wannowych.

(Próba rozwiązania problemu budowy pieca wannowego do jednoczesnego wyrobu dwuch lub więcej gatunków szkła).

W czasopiśmie Przemysł Szklany Nr. 9/10 — 1935 r. podaliśmy na str. 72 wzmiankę o „Małych piecach zmianowych" według artykułu prof. R. Hohlbauma (Sprechsaal No. 38/1935). Opierając się na tych zasadach, niżej podpisany opracował projekt pieców zmianowych do równoczesnego topienia 4 różnych gatunków szkła (zamiast 2, jak podaje prof. R. Hohlbaum).—

Do wyrobu niewielkich ilości szkła wysokowartościowego, również szkła o specjalnych własnościach lub kolorowego stosuje się zwykle piece donicowe. Natomiast tam, gdzie się ma do czynienia z dużemi ilościami szkła, z masową produkcją, stosujemy piece wannowe (wyrobowe lub zmianowe).

Piece donicowe mają tę jedyną przewagę nad piecami wannowemi, że dają możność jednoczesnego wyrobu kilku różnych gatunków szkła, natomiast posiadają cały szereg wad organicznych. Wymagają więcej opału, niż piece wannowe; szybkie zużycie donic wymaga dość częstej zamiany na nowe, a tem samem zmusza do utrzymania specjalnego warsztatu, wyrabiającego zapasowe donice. Znaczne wydatki na pierwszorzędną glinę ogniotrwałą do wyrobu tych donic jeszcze bardziej powiększają koszty produkcji na piecach donicowych.

Artykuł niniejszy omawia próbę rozwiązania problemu budowy pieca wannowego dla szkła wysokowartościowego, które zazwyczaj produkujemy w donicach w niewielkich ilościach. Projektowany piec wannowy daje możność jednoczesnego wyrobu dwuch lub czterech gatunków szkła, pozatem osiąga się cały szereg korzyści o charakterze produkcyjnym, jak również znaczne zmniejszenie kosztów produkcji, utrzymując jednocześnie jakość szkła na bardzo wysokim poziomie.

Korzyści, jakie osiągamy przez zastosowanie pieców wannowych wyrażają się w lepszem zużytkowaniu opału; zużycie opału na jednostkę wagi gotowego szkła jest znacznie mniejsze, a efekt użyteczności pieca w znaczeniu cieplnem jest o wiele wyższy. Do opalanie pieca jak w jednym, tak i w drugim wypadku używa się gazu ziemnego, ropy naftowej, mazutu lub gazu generatorowego według systemu regeneracji lub rekuperacji.

Przy zastosowaniu pieców wannowych unikamy użycia donic, likwidując tem samem warsztat, wyrabiający zapasowe donice, t. zw. donicownię, co w dalszej kolejności zmniejsza znacznie koszty własne produkcji, pomijając już tę okoliczność, że również upraszcza się sama produkcja.

Donicownie zajmują w hutach wiele przestrzeni, gdyż wymagają obszernych i opalanych budynków przy suszeniu.

W piecach wannowych można stosować wyższe temperatury bez obawy o stopienie bloków pieca, co jest ogromnie ważne przy produkcji szkła o specjalnych własnościach (szkło ogniotrwałe, borosilikatowe i inne), podczas gdy w piecach donicowych zawsze taka obawa istnieje, szczególnie przy topieniu szkła o różnych właściwościach w zmiennych temperaturach topienia.

W wielu wypadkach, jak to wykazuje praktyka zachodnio-europejskich i amerykańskich hut (co również znajduje potwierdzenie i w badaniach naukowych nad zjawiskami topienia szkła), szkło w piecu wannowym jest czystsze, niż w piecu donicowym (np. przy fabrykacji szkła kryolitowego).

Zmiany i przejścia z jednego gatunku szkła na drugi, zamiana jednego koloru na inny odbywa się w projektowanych piecach wannowych w sposób bardzo prosty i nie nastręcza większych trudności, niż w piecach donicowych.

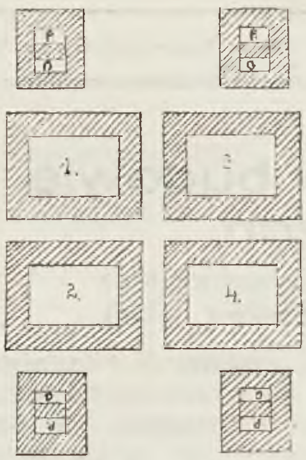
Czynności manipulacyjne jak: topienie, rafinowanie szkła, dogląd należytego opalania pieca i utrzymanie temperatury na odpowiedniej wysokości są o wiele łatwiejszemi i poddającemi się ściślejszej kontroli, aniżeli przy piecach donicowych. Wreszcie, jeśli

Numer wychodzi jako podwójny spowodu strajku drukarskiego.

porównać koszty budowy pieców donicowych i wannowych, to i tutaj okaże się bardzo poważna różnica na korzyć pieca wannowego.

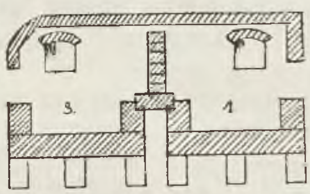
Piece wannowe mogą być eksploatowane, jako piece wyrobowe (dzienne), a nawet, jeśli zachodzi potrzeba, jako piece zmianowe o produkcji nieprzerywanej.

Poniżej podane szkice przedstawiają projektowany piec wannowy. Jak widzimy, jest on podzielony na 2 sekcje topliwne, z których każda posiada po 2 przegrody - wanienki. W każdej wanience może być

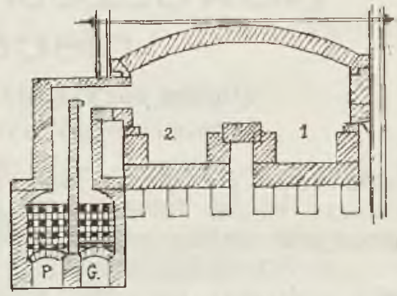
Plan pieca wannowego dla jednoczesnej produkcji 4 różnych gatunków szkła.

produkowany inny gatunek szkła w ilości od 400 do 500 kg. na dobę (oczywiście lepiej jest, gdy szkło w obydwuch sekcjach będzie do siebie zbliżone w swym składzie chemicznym, gdyż wtedy znacznie

Przekrój podłużny 1-ej i 3-ej wanienki

uprości się przebieg fabrykacji). Regulacja pieca pomyślana jest w ten sposób, że obie sekcje są od siebie p awie że niezależne i w tym celu oddzielone są jedna od drugiej ekranem dynasowym. Pozwala to na prowadzenie pracy przy piecu w ten sposób, że np. w jednej sekcji pie a o 2 wan enkach można topić szkło, w drugiej zaś sekcji również o 2 wanienkach może jednocześnie odbywać się wyrób: jednem słowem opalanie pieca można dostosować do wymagań, jakie mogą powstać w każdej chwili a które są niezbędne dla przeprowadzenia tej lub innej czynności. Nadmienić należy także, że dno każdej wanienki jest nieco ukośne w jednym kierunku, przez co stwarza się łatwa możliwość wypuszczania resztek szkła zapomocą specjalnych otworów, a tem samem ułatwia się przechodzenie z produkcji jednego gatunku na drugi. Przebieg oczyszczania z resztek szkła jest o wiele prostszy, niż w donicach.

Przekrój poprzeczny wanienek 1-ej i 2-ej P — powietrze G — gaz.

Co do samej konstrukcji pieca, to trzeba zaznaczyć, że przewidziana jest ona w ten sposób, iż część szamotowa pieca, zawierająca szkło i część górna dynasowa są zupełnie niezależne jedna od drugiej, co znacznie ułatwia remont pieców. Rozstawienie palników pieca i sama konstrukcja jest w głównych zarysach podobna do pieca wannowego systemu Gobbe. Koszt budowy takiego piec o 4 samodzielnych wanienkach dla jednoczesnego topienia 4-ch rodzajów szkła nie powinien przekroczyć 9.000 — 10.000 złotych, włączając materjały ogniotrwałe i robociznę prócz budowy generatorów, komina, kanałów gazowych i kominowych. *Inż. Stanisław Lejzerowicz*

Nowości techniczne.

(Przegląd prasy technicznej).

Z XIX Zjazdu Niemieckiego Towarzystwa Technologji Szkła (Deutsche Glastechnische Gesellschaft).

Podajemy w dalszym ciągu streszczenie kilku referatów, wygłoszonych na Zjeździe TowarzystwaTechnologji Szkła w Berlinie:

P. R. Schulze wygłosił referat pod tytułem: *„Postęp naukowy i techniczny a Niemieckie Towarzystwo Technologji Szkła".*

Zadania i dezyderaty, jakie przemysł stawia Towarzystwu Technologicznemu są wielorakie, a częstokroć nawet sprzeczne. Co się tyczy pomocy dla przemysłu Towarzystwo stosuje następujące metody pracy:

1) dobiera tematy, które opracowuje w specjalnych komitetach technicznych,

2) komitety techniczne składają się ze specjalnie dobranych współpracowników. Po skrupulatnych studjach, dyskusjach rezultaty badań są ogłaszane, jako raporty komitetów technicznych.

3) organizuje kongresy, wydaje czasopismo „Glastechnische Berichte", którego treść jest bardzo urozmaicona i przynosi każdemu czytelnikowi coś z dziedziny jego zainteresowań. Towarzystwo potrzebuje pomocy praktyków, pracujących w hutach, jak również pomocy całej prasy technicznej. Towarzystwo liczy na pomoc i współpracę Przemysłowych Związków Hut Szklanych, głównie w dziedzinie otrzymania relacy, w sprawach robót, prowadzonych przez praktyków.

jak również o trudnościach, na jakie praktycy napotykają przy realizacji swych zamierzeń. W orbicie zainteresowania Towarzystwa leży wszystko, co tyczy się szklarstwa. Towarzystwo wyszukuje nowe dziedziny zastosowania szkła, wprowadza nowe metody fabrykacji szkieł, wyszukuje nowe rodzaje szkła, popiera wynalazki.

„Pracom D-ra O. Schott'a i ich znaczeniu dla technologji szkła" poświęcony był referat D-ra G. Kepellera.

Otto Schott pochodził z rodziny szklarzy i posiadał instynktowne wyczucie zjawisk, zachodzących w szkle. Jego badania na politechnice w Akwizgranie i uniwersytecie w Würzburgu dały podstawę do badań zjawisk chemicznych w szkle. Praca zaś doktorska traktuje o technologji szkła, rozprawia o surowcach, bada zjawiska topienia i krystalizacji szkła; zwraca baczną uwagę na wykorzystanie produktów ubocznych, głównie chodzi mu o wykorzystanie dwutlenku siarki, jako produktu rozkładu siarczanu sodu i gipsu. Patent jego wzięty w r. 1876 ma na celu wprowadzenie gipsu do szkła celem wykorzystania CaO jako składnika szkła i SO_2 jako składnika kwasu siarkowego. Dopiero podczas wojny światowej pomysł ten znalazł swe zastosowanie w Lewerkuzach (Niemcy) przez wytwarzanie kwasu siarkowego z gipsu. Wprowadzeniu tlenku litu do szkła mamy do zawdzięczenia pracom D-ra Schott'a. Współpraca jego, z prof. Abbé przyczyniła się w znacznym stopniu do rozwoju szkła optycznego i poznaniu wielu zjawisk, zachodzących w szkle optycznem.

Skład i barwa szkła, zawierającego tlenki żelaza i manganu.

W. E. S. Turner i W. Weyl.

Journal Society of Glass Technology wrzesień 1935 (str. 208-216)

W szkle zwykłem istnieje równowaga między krzemianami żelazawemi a żelazowemi. Ta równowaga zależy od temperatury topienia, pieca i składu szkła. Tlenki żelaza FeO i Fe_2O_3 dają zabarwienie niebieskie oraz brunatno-zielone.

W szkle zawierającem mangan obserwujemy to samo zjawisko. Istnieją dwa główne tlenki MnO i Mn_2O_3, równowaga skłania się na korzyść MnO, który nadaje szkłu lekkie zabarwienie brunatne. Koncetracja Mn_2O_3 jest naogół słaba, natomiast jego zdolność barwienia na fioletowo jest bardzo intensywna.

Autorzy zbadali w spektroskopie szkła zawierające różne ilości tlenków żelaza i manganu, każdego zosobna lub obu naraz. Zbadali również zabarwienie soli manganowych w różnych nieorganicznych i organicznych rozpuszczalnikach i doszli do następujących wniosków:

1) zawartość Mn_2O_3 w szkle jest mniejsza aniżeli MnO,

2) Mn_2O_3 redukuje się łatwo w obecności FeO w szkle,

3) szkło, zawierające 2% tlenku żelaza, 4—5% tlenku manganu jest względnie przezroczyste, bowiem mangan przechodzi w stan MnO, zaś FeO, w stan Fe_2O_3 a tlenki te znacznie słabiej barwią,

4) w szkle, zawierającem jednocześnie tlenki żelaza i manganu, zabarwienie ostateczne zależy od ogólnej ilości Fe_2O_3 i MnO—znajdującego się w szkle.

Chemikalja, które ułatwiają topienie i rafinowanie szkła.

„Chemicals, that accelerate melting"

Glass Ind. 1933 str. 273.

W krótkim zarysie omówiono działanie różnych chemikaljów na topienie i rafinowanie szkła. Oprócz znanego już dobrze boraksu, przyspieszającego topienie i rafinowanie szkła, artykuł wymienia sole amonowe (patrz „Przemysł Szklany" 1935 r. Nr. 3. „Rola soli amonowych przy topieniu masy szklanej") szczególnie siarczan amonu, działanie którego w ilości 0,5 części na 100 części piasku ma bardzo dodatni wpływ na przyspieszenie topienia masy szklanej. Ze względu na to, że siarczan amonu wywiera pewien wpływ na wzmocnienie zabarwienia, dodanie większej ilości odbarwiacza staje się w tym wypadku koniecznem. Przyśpieszaczem topienia jest również chlorek sodu przy zastosowaniu do szkła sodowo-potasowego. Krystaliczny siarczan wapnia (gips) wywiera również dodatni wpływ na topienie szkła, szczególnie w zastosowaniu do szkieł sodowo-potasowych.

Odbarwianie szkła przez selen.

Glass 12 1935 str. 18, 114 i 157.

Przy odbarwianiu szkła przez selen lub jego związki należy zachować 10 poniższych warunków:

1) Surowce winny zawierać jaknajmniej żelaza, przyczem zawartość ta winna być zawsze jednakowa.

2) Surowce winny być przed użyciem badane analitycznie na zawartość żelaza i zanieczyszczenia organiczne.

3) Barwa szkła jest najlepszym wskaźnikiem kontrolnym należytego odbarwienia szkła.

4) Bilans „żelaza" winien być regularnie przeprowadzony przy uwzględnieniu żelaza ze wszystkich źródeł, (surowcowych).

5) Sporządzanie szychty, jak: ważenie, mieszanie itd. winno być wykonane z należytą pieczołowitością i zawsze w tych samych warunkach. Czynność tę należy powierzyć osobie, do której ma się bezwzględnie zaufanie.

6) Temperatury topienia i rafinowania szkła winny być utrzymane możliwie zawsze w tych samych warunkach. Nagła zwyżka temperatury wzmacnia zabarwienie i w tym wypadku dodatek selenu musi być zmniejszony; zniżka temperatury przeszkadza rozwojowi zabarwienia i dodatek selenu powinien być zwiększony; w każdym bądź razie w jednym i w drugim wypadku odbarwienie nie jest zadawalające.

7) Długie przetrzymywanie szkła w piecach przy wysokiej temperaturze pogarsza odbarwianie, powiększa się zawartość żelaza w szkle przez rozpuszczenie żelaza z kamieni szamotowych. Im prędzej topi się i wyrabia szkło tem lepszy jest proces odbarwienia.

8) Zmiana szychty powinna nastąpić po bardzo szczegółowych badaniach i po uwzględnieniu warunku wpływu nowej szychty na barwę szkła. Tylko w ten sposób dadzą się uniknąć błędy przy odbarwianiu.

9) Temperatura chłodzenia wyrobów szklanych winna być bliska rzeczywistej temperaturze, przy której następuje wyrównanie naprężeń w szkle. Wysoka temperatura chłodzenia i dłuższe przetrzymywanie w piecach chłodniczych wywołuje w szkle zabarwienie czerwone.

10) Dla otrzymania bezbarwnego szkła przy użyciu piasku o zawartości 0,05% Fe_3O_3, FeO, trzeba około 3 g. selenu na 100 kg. piasku. W tym wypadku dodaje się nie mniej niż 150 g. arszeniku na 100 kg. piasku. Ilość tlenku kobaltu równa się 1/10 części ilości dodanego selenu.

Nowość w zastosowaniu szkła taflowego.

A factory glazing development.

Graham Cunigham Syntetic and Applied Finishes London (1935) 68, 211.

Coraz większe zainteresowanie wzbudza wynalezione przez włocha p. Modigliani nowoczesne szkło okienne, złożone z dwuch warstw, które usuwa niektóre wady zwykłego szkła okiennego: Przy zastosowaniu zwykłych szyb, promienie słoneczne np. rzucają na robotnika, pracującego w pobliżu okna, oślepiające światło, przyczem robotnik ten wystawiony jest na ciepło słoneczne, podczas gdy w całej sali panuje chłód i cień. Środki pomocnicze, jak: żaluzje, szkła pryzmatyczne zmniejszają nieco bezpośrednie działanie słońca. Wynalezione przez Modigliani'ego szkło nazwane przez wynalazcę „Thermolux" jest szkłem dwuwarstwowem, przepuszczającem promienie świetlne, zatrzymujące jednak promienie cieplne. Nowy materjał składa się z dwuch, na końcach szczelnie zamkniętych, płyt szklanych i porowatej warstwy pośredniej grubości 1-3 m/m złożonej z równych nitek jedwabisto-szklanych. Szkło to jest zasadniczo białe, dostarczane bywa jednak również w odcieniu żółtawym, niebieskawym, czerwonawym i odcieniu marmurowym. W tych wypadkach pośrednia warstwa złożona z nitek jedwabistych szkła jest również zabarwiona. „Thermolux" posiada zaletę równomiernego oświetlania pomieszczenia, przyczem ciepło słoneczne nie zostaje przepuszczone. Po raz pierwszy zastosowane zostało szkło „Thermolux" na nowowybudowanej stacji silnikowej i warsztatach Watykanu. Szkło to ma szczególne zastosowanie w muzeach, szpitalach, fabrykach środków spożywczych i fabrykach włókienniczych. Anglja wyrabia obecnie tafle z tego szkła o wymiarach 2,4 x 1,2 m.

Ustawy i Rozporządzenia.

W „Dzienniku Ustaw R. P." ukazały się następujące ustawy i rozporządzenia o charakterze gospodarczym:

W sprawie opłat stemplowych od spółek — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 1936 r. Dz. U. R. P. No. 7 poz. 79.

O opłacie stemplowej od obrotu papierów wartościowych — rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 4 lutego 1936 r. Dz. U. R. P. No. poz. 86.

W sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dn. 18 marca 1935 r. o pobieraniu odsetek od zaległości w podatkach państwowych i innych daninach publicznych — obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 10 stycznia 1936 r. Dz. U. R. P. No. 8 poz. 88.

O przesunięciu terminu do składania zeznań do wymiaru podatku dochodowego na rok podatkowy 1936 r. — rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 27 stycznia 1936 r. Dz. U. R. P. No. 9 poz. 90

O obliczeniu i poborze nadzwyczajnej daniny majątkowej w I grupie kontyngentowej w 1936 roku rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 28 stycznia 1936 r. Dz. U. R. P. No. 10 poz. 97.

O wypuszczeniu 4% Pożyczki Konsolidacyjnej i o warunkach konwersji państwowych pożyczek wewnętrznych — rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 17 lutego 1936 r. Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 114.

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

(Dz. Ust. z dn. 15/I Nr. 3 poz. 25—1936)

o zmianie art. 36 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

Na podstawie art. 55 ust. (1) ustawy konstytucyjnej i ustawy z dnia 6 listopada 1935 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania dekretów (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 501) postanawiam, co następuje:

Art. 1. W art. 36 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 58, poz. 555) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 roku (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 649) i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 849) wprowadza się zmiany następujące:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„Od wkładek zakładów pracy, nieuiszczonych w terminie ich płatności, pobiera się odsetki w wysokości 0,75% miesięcznie.";

2) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„Na prośbę płatnika Dyrektor Funduszu Pracy może:
   1) zapłatę zaległych wkładek wraz z odsetkami odroczyć lub rozłożyć na raty,
   2) obniżyć do 0,5% miesięcznie odsetki, przypadające od zaległości, niezależnie od czasu powstania ich i od tego, za jaki okres odsetki te przypadają";

3) w ust. 3 skreśla się wyrazy:
„t. j. od 21 każdego miesiąca".

Art. 2. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Ministrowi Opieki Społecznej.

Art. 3. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 21 stycznia 1936 roku, zaś w stosunku do zakładów pracy górniczo-hutniczych — z dniem 26 stycznia 1936 roku.

Prezydent Rzeczypospolitej:
(—) *I. Mościcki.*

Prezes Rady Ministrów:
(—) *Marjan Zyndram-Kościałkowski.*

Minister Opieki Społecznej:
(—) *Wł. Jaszczołt.*

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 stycznia 1936 r.

w sprawie opłat stemplowych od spółek.

(Dz. U. R. P. Nr. 7 z dn. 31/1 poz. 79)

Na podstawie art. 4 ust. (2) ustawy z dnia 15 marca 1934 r. w sprawie opłat stemplowych od spółek (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 238) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Terminy, przewidziane w art. 1 i 4 ustawy z dnia 15 marca 1934 r. w sprawie opłat stemplowych od spółek (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 238), przedłuża się do końca 1937 r.

(2) Termin, przewidziany w art. 2 powołanej ustawy, przedłuża się do końca czerwca 1938 r.

§ 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów:
(—) *Marjan Zyndram-Kościałkowski*

Minister Skarbu:
(—) *E. Kwiatkowski*

Uwaga.

Wymieniona powyżej ustawa z dnia 15 marca 1934 roku w sprawie opłat stemplowych od spółek (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 238):

a) **obniżyła** na okres do końca 1935 r. opłaty stemplowe od pisma stwierdzającego umowę o nawiązanie spółki, od uchwały o powiększeniu kapitału zakładowego, od wpłat na udziały, dokonane przez członków spółdzielni, wreszcie od akcyj (świadectw tymczasowych i t. p.) wypuszczonych zagranicą, a przeniesionych do Polski (art. 102, 103, 105, 109 i 110 ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z r. 1935 Nr. 64 poz. 404) — na 1%;

b) **przedłużyła** na okres do końca 1935 r. moc obowiązującą art. 4 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 340), który to artykuł upoważniał Ministra Skarbu do przyznawania w przypadkach przekształcenia lub fuzji spółek, zasługujących na szczególnie uwzględnienie, ulg dalej idących, niż przewidziane w art. 107 u. o. s. lub zupełnego zwolnienia od opłat stemplowych;

c) **upoważniła** Radę Ministrów do przedłużania wspomnianych terminów.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 22 stycznia 1936 r.

o opłacie stemplowej od obrotu papierów wartościowych.

Na podstawie art. 79 (ust. ost.) ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P: z r. 1935 Nr. 64, poz. 404) zarządzam co następuje.

§ 1. Stawka 0,2%, przewidziana w art. 79 (ustępie pierwszym pod literą „a") ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr. 64, poz. 404), zostaje obniżona na 0,1%.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i będzie obowiązywało do dnia 31 grudnia 1937 r. włącznie.

Minister Skarbu:
(—) *E. Kwiatkowski.*

Uwaga.

Wymieniony powyżej art. 79 ustęp pierwszy a) dotyczy akcyj, kuksów lub innych papierów wartościowych o niestałym oprocentowaniu (Stawka 0,2%).

OKÓLNIKI MINISTERSTWA SKARBU

z dnia 7 stycznia 1936 r. L. D. IV. 23375/3/35

w sprawie świadectw pochodzenia i pozwoleń przywozu na zagraniczne przesyłki pocztowe.

Ministerstwo Skarbu potwierdza zarządzenie z dn. 24 października 1932 r. L. D. IV. 26614/3/32, wyjaśniające, że świadectwa pochodzenia i pozwolenia przywozu na zagraniczne przesyłki pocztowe jak też ich odpisy winny być przyjmowane przez urzędy celne od adresatów bez żądania osobnych podań i to bez względu na to, kiedy te świadectwa i pozwolenia są przestawiane — przed rewizją celną przesyłek czy też po rewizji, byleby przed wydaniem przesyłek adresatom, — i że poświadczanie przez urzędy celne zgodności z pierwopisem odpisów świadectw pochodzenia i pozwoleń nie podlega opłacie stemplowej.

Dyrektor Departamentu:
(—) *St. Fr. Królikowski.*

---

z dnia 18 stycznia 1936 r. L. D. IV. 307/2/36

w sprawie stosowania pozwoleń na zastosowanie zniżek lub zwolnień od cła.

Ministerstwo Skarbu poleca, przy stosowaniu na podstawie pozwoleń Ministerstwa Skarbu zniżonych stawek celnych lub zwolnień od cła, ściśle przestrzegać wszystkich warunków tych pozwoleń.

W szczególności winny być ściśle przestrzegane warunki dotyczące jakości towaru, jego wagi (ilości), terminu ważności pozwolenia, kraju pochodzenia, wzgl. kraju z którego towar ma być przywożony.

Przy towarach, których ilość określona została w pozwoleniach w przybliżeniu (wagi około . . . kg.), dopuszczalna jest tolerancja tak w górę jak i w dół nieprzekraczająca 10% wagi.

Przy częściowem wykorzystywaniu pozwoleń 10% tolerancja winna być obliczona tylko od pozostałej, niewykorzystanej wagi pozwolenia.

Przy towarach, których ilość określona została w pozwoleniach w sposób ścisły (wagi . . . . . kg. sztuk . . . .), odchylenia nie są dopuszczalne.

Dyrektor Departamentu:
(—) *St. Fr. Królikowski.*

PRZESUNIĘCIE TERMINU DO SKŁADANIA ZEZNAŃ DLA WYMIARU PODATKU DOCHODOWEGO.

Rozporządzeniem ministra Skarbu z dnia 27 stycznia b. r. (Dz. U. Nr. 9 poz. 90 1936 roku) termin, do którego osoby fizyczne, prowadzące prawidłowo księgi handlowe lub gospodarcze obowiązane są złożyć zeznania o dochodzie, został przesunięty w roku podatkowym 1936 z dnia 1-go marca na 1 kwietnia 1936 roku.

Tem samem rozporządzeniem został przesunięty termin płatności zaliczki na podatek dochodowy dla osób wyżej wymienionych na dzień 1 kwietnia 1936 r.

Inne terminy do składania zeznań pozostały bez zmian i są następujące: 1-szy marca — zeznania o obrocie osób fizycznych i o dochodzie osób fizycznych, nie prowadzących ksiąg handlowych; 1-szy maja — zeznania o dochodzie i obrocie osób prawnych.

UCHYLENIE OBOWIĄZKU UJAWNIENIA FIRM LUB NAZWISKA ODBIORCÓW I DOSTAWCÓW.

Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 14 stycznia 1936 r. (Dz. Ust. Nr. 3 poz. 26/1936 r.) w sprawie zmiany rozporządzenia o wykonaniu Ordynacji Podatkowej uchyla się ust. 2 § 54 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 19 września 1934 r. o wykonaniu Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 821).

Przepis ust. 2 § 54 nie będzie stosowany do ksiąg założonych na okres, obejmujący w całości lub w części czas od dnia 1 stycznia 1935 r.

Rozporządzenie niniejsze weszło w życie z dniem ogłoszenia.

OBLICZENIE I POBÓR NADZWYCZAJNEJ DANINY MAJĄTKOWEJ.

W „Dzienniku Ustaw R. P." z dn. 13 lutego Nr. 10 poz. 97 1936 r. ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28 stycznia o obliczeniu i poborze nadzwyczajnej daniny majątkowej w pierwszej grupie kontyngentowej (rolnictwo) 1936 r.

Rozporządzenie postanawia, że kwoty daniny, obliczone na r. 1936 płatne są w następujących terminach:

a) do 30 kwietnia r. b. włącznie — od płatników podatku gruntowego, opłacających w 1936 r. państwowy podatek gruntowy ponad 25 do 60 zł, rocznie bez degresji, od płatników zaś podatku gruntowego, opłacających w r. b. państwowy podatek gruntowy ponad 60 zł. rocznie bez progresji — zaliczka w wysokości 22%;

b) w terminie do dnia 30 listopada r. b. włącznie tak od jednych, jak i od drugich płatników — różnica między ostateczną kwotą daniny, obliczoną na r. 1936, a uiszczoną przedtem zaliczką.

Nakazy zapłaty doręcza się płatnikom w terminie do dnia 15 listopada r. b. włącznie. W razie doręczenia nakazów zapłaty po terminach 30 kwietnia, względnie 30 listopada, kwota daniny płatna jest w ciągu dni 30, licząc od dnia następnego po doręczeniu. Zawiadomienie o zaliczce musi być doręczone do dnia 15 kwietnia r. b.

Z MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU.

W związku ze skreśleniem ze składu Centralnej Komisji Przywozowej 1 przedstawiciela b. Izby Przemysłowo-Handlowej w Bielsku, Pan Minister Przemysłu i Handlu zatwierdził dnia 15 stycznia 1936 r. § 2 regulaminu Centralnej Komisji Przywozowej w brzmieniu następującem:

POSTANOWIENIE w sprawie zmiany regulaminu Centralnej Komisji Przywozowej.

W regulaminie Centralnej Komisji Przywozowej, zatwierdzonym w dniu 10 grudnia 1925 r., ogłoszonym w dziale nieurzędowym „Monitora Polskiego" z dnia 30 grudnia 1925 r. Nr. 301, częściowo zmienionym dnia 11 września i 7 grudnia 1934 r. („Monitor Polski" Nr. 232 i 286), wprowadza się zmianę w § 2, wobec czego paragraf ten otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 2. Centralna Komisja Przywozowa składa się z 27 przedstawicieli, a mianowicie:

1) 3 przedstawicieli Centralnego Związku Przemysłu Polskiego,

2) 3 przedstawicieli Stowarzyszenia Kupców Polskich,

3) 3 przedstawicieli Centrali Związku Kupców,

4) 1 przedstawiciela Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie,

5) 1 przedstawiciela Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi,

6) 1 przedstawiciela Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie,

7) 1 przedstawiciela Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie,

8) 1 przedstawiciela Izby Przemysłowo-Handlowej w Sosnowcu,

9) 1 przedstawiciela Izby Przemysłowo-Handlowej we Lwowie,

10) 1 przedstawiciela Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie,

11) 1 przedstawiciela Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu,

12) 1 przedstawiciela Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni,

13) 1 przedstawiciela Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach,

14) 2 przedstawicieli Izby Handlu Zagranicznego w Gdańsku.

15) 3 przedstawicieli organizacyj rolniczych,

16) 2 przedstawicieli Związku Spółdzielni Spożywców R. P.

17) 1 przedstawiciela Związku Izb Rzemieślniczych R. P.".

Nasze stosunki handlowe z Rzeszą Niemiecką.

(Z posiedzenia Komisji Eksportowej Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie)

Na porządku dziennym ostatniego posiedzenia Komisji, które odbyło się dnia 1 lutego r. b., między innemi, znajdowała się wielce aktualna sprawa realizacji umowy gospodarczej polsko - niemieckiej oraz w związku z tem sprawa zwiększenia kontyngentów na wywóz do Niemiec, szczeciny i chmielu.

Już na poprzedniem posiedzeniu, zwołanem w końcu listopada ub. r., w kilka dni po wejściu w życie nowej umowy gospodarczej polsko - niemieckiej, w wielce ożywionej dyskusji o perspektywach naszej wymiany towarowej z Rzeszą Niemiecką w ramach nowej umowy, Komisja stwierdziła, że nie należy oczekiwać pomyślnych dla naszej gospodarki narodowej wyników, gdyż zarówno nasz importer jak i konsument siłą faktów odzwyczaił się od towarów niemieckich i nauczył się je skutecznie zastępować wyrobami innych krajów, częstokroć jakościowo lepszemi, lub wyrobami naszej krajowej produkcji, wcale nieustępującemi ongiś sprowadzanym towarom niemieckim.

Samo życie potwierdziło słuszność wniosków Komisji, okazało się bowiem, że w ciągu pierwszych 2 miesięcy funkcjonowania nowej umowy polsko - niemieckiej wywieźliśmy za około 14 miljonów złotych, a wwieźliśmy zaledwie za około 7 miljonów złotych, a ponieważ umowa ta, jak wiemy, opiera się li tylko na wymianie dóbr, eksporterzy nasi będą musieli tak długo czekać na pokrycie swych należności, aż znajdą się chętni nabycia towarów niemieckich w tej wysokości.

Oczywiście Komisja Rządowa Kontroli Obrotu Towarowego Polsko-Niemieckiego czuwa nad dobrze zrozumianemi interesami naszych eksporterów i zmniejsza kontyngenty wywozowe, ażeby zapobiec zamrożeniu ich należności w Niemczech. Jednak niektóre grupy naszych eksporterów, kuszone ofiarowanemi przez odbiorców niemieckich cenami, znacznie przekraczającemi poziom cen ich towarów na rynkach światowych, dążą do powiększenia swych obrotów z Niemcami.

Wielce jest pod tym względem charakterystyczne dążenie przemysłu drzewnego, który ma piękne widoki zbytu swego towaru w Niemczech po cenach około 50% wyższych od cen światowych. W handlu drzewem niema obecnie kredytu, eksporterzy drzewni nie mogą czekać pomimo tak wysokiego zysku, który osiągnęliby z handlu z Niemcami, nieokreślenie długo, aż nasz rynek wchłonie odpowiednią ilość towarów niemieckich, gdyż dopiero wtedy zainkasują oni swe należności. Ażeby uzyskać większą swobodę działania, starają się oni przekonać czynniki miarodajne, że czas już skorzystać z § 14 umowy polsko-niemieckiej i zezwolić na kompensacje prywatne. W tym wypadku nasz eksporter stałby się jednocześnie i importerem, wwożąc dla pokrycia swej należności te, czy inne towary niemieckie.

Sądzimy, że niema potrzeby zbytnio rozwodzić się nad tem, jaki chaos cen i jaką często zupełnie dziką konkurencję przemysłowi krajowemu wywołałoby podobne połączenie czynności eksportowych i importowych.

Pożałowania jest godnem, że Wileńska Izba Przemysłowo-Handlowa poparła dążenia zwolenników rekompensat prywatnych, na co zainteresowani powoływali się na omawianem posiedzeniu.

W długiej i wielce żywej dyskusji, w której, broniąc interesów polskiego przemysłu, uczestniczył również i podpisany, jako przedstawiciel hutnictwa szklanego w Lubelskiej Izbie Przemysłowej, odniosło walne zwycięstwo należyte zrozumienie interesów całości gospodarki narodowej nad egoistycznemi dążeniami tych nielicznych grup eksporterów, które chciałyby zdyskontować różnicę cen światowych i oferowanych przez Niemców kosztem naszego przemysłu i handlu.

Inż. Aleksander Dobrzański.

Import—Eksport.

Nowa ustawa walutowa w Danji.

Dnia 17 grudnia 1935 roku weszła w życie w Danji nowa ustawa walutowa. Główne postanowienia nowej ustawy są następujące:

Do otrzymywania zezwoleń importowych uprawnione są wszystkie osoby lub firmy, które w 1934 r. importowały towary na podstawie udzielanych im regularnie zezwoleń importowych, lub które w charakterze importerów produktów nieobjętych reglamentacją wwozu, sprowadzały bezpośrednio z zagranicy towar fakturowany na swe imię lub nazwę firmy; oraz osoby, które w roku 1935 uznane zostały za nowych importerów. Zezwolenia te udzielane zostają z uwzględnieniem ilości poprzednio sprowadzanego towaru należącego do określonych grup towarowych. Stosownie więc do nowej ustawy zostaje obecnie ustalony przydział dewiz na podstawie importu danej osoby lub firmy z roku 1934, a nie jak dotychczas z 1931. Przez to samo odpada sprawa dotychczasowego przydziału dewiz w wysokości tylko 45% od całości wwozu importera w roku 1931, gdy reglamentacja importowa nie była jeszcze stosowana.

Termin ważności świadectw walutowych ustalony zostaje na okres 8 miesięcy od daty wystawienia zezwoleń. Dotychczas bowiem kwestja ważności świadectw walutowych była niesprecyzowana i importerzy przechowywali często przez parę lat uzyskane świadectwa dewizowe, co utrudniało Centrali Dewiz orjentację przy określaniu ilości przydziałów. Dla państw eksportujących swe wyroby do Danji miało to o tyle wpływ ujemny, że przyznane na podstawie umów kontyngenty, pozostawały często niewyzyskane.

Utworzona została „Rada Walutowa", która dotychczas figurowała jako komisja z funkcją *doradczą* dla Centrali Dewiz, obecnie występować będzie jako

czynnik aktywny, t. j. opracowujący plan podziału importu *przy pomocy* Centrali Dewiz.

Sprzedaż świadectw dewizowych jest zakazana. W razie stwierdzenia faktów tego rodzaju, władze winny przedłożyć Ministerstwu Przemysłu i Handlu wniosek o pozbawienie danego importera prawa sprowadzania towaru z zagranicy na pewien czas lub na zawsze.

Termin ważności nowej ustawy walutowej ustalony został do końca 1937 roku.

Projekty popierania eksportu w Brazylji.

W sferach rządowych i gospodarczych Brazylji rozważana jest sprawa powołania do życia Narodowego Instytutu Eksportowego. Projekt przewiduje, że Instytut ten ma mieć za zadanie popieranie eksportu brazylijskiego, kontrolę obsługi długów zagranicznych, współdziałanie z zagranicznymi wierzycielami w kierunku zabezpieczenia im pierwszeństwa w operacjach walutowych, wynikających z eksportu brazylijskiego. Projekt ustawy przewiduje również uzależnianie importu od stwierdzenia istnienia kredytów bankowych w walucie zagranicznej, potrzebnych dla uskutecznienia zapłaty, dalej stosowanie przepisów kontyngentowych wobec państw stosujących analogiczne przepisy dla importu brazylijskiego oraz przydział walut na cele importu z funduszów wynikających z nadwyżki eksportu brazylijskiego.

Przedłużenie ważności kontyngentów greckich.

Rada Traktatowa Samorządów i Organizacyj Gospodarczych w Polsce komunikuje, że kontyngenty polsko-greckie wyznaczone na okres od 28 października 1935 roku do 28 stycznia r. b. ważne będą do dnia 28 lutego r. b.

Legalizacja przez Poselstwo Greckie świadectw pochodzenia na towary, objęte kontygentami — odbywać się będzie do dnia 28 lutego 1936 roku.

Zmiana taryfy kolejowej we Włoszech.

Z dniem 1 stycznia 1936 r., na mocy dekretu król. z 9 grudnia Nr. 2110 ogłoszonego w Gazetta Ufficiale z dnia 19 grudnia ub. r., wchodzi w życie nowa taryfa towarowa, przewidująca podwyższenie całego szeregu stawek przy przewozie towarów na włoskich Kolejach Państwowych.

Dotychczasowe stawki przewozowe podwyższone zostają zależnie od grupy towarów o 10 do 35% przy transportach pociągami szybkobieżnemi (grande velocità) zaś przy transportach pociągami towarowemi (picoolla velocità) o 20 do 25%.

Podwyższeniu stawek nie podlega przewóz:

bagażu,

dzienników i innych publikacyj perjodycznych,

towarów produkcji krajowej eksportowanych z Włoch,

towarów zagranicznych w tranzycie przez Włochy,

towarów korzystających z taryf kumulatywnych międzynarodowych, dokonywany pomiędzy portami Triest, Fiume, Pola i Rovigno d'Istria z jednej strony, zaś Austrją, Czechosłowacją, Węgrami, Jugosławją i Polską z drugiej strony (t. zw. taryfa adrjatycka).

Równocześnie dekret król. z tejże samej daty Nr. 2100 ustanawia obniżenie taryfy przewozowej na towary przechodzące tranzytem przez Włochy o 15% tak przy transportach pociągami szybkobieżnemi jak i towarowemi.

Jako przesyłki tranzytowe należy rozumieć transporty towarowe przychodzące z zagranicy i przeznaczone dla zagranicy, a przechodzące przez terytorjum Włoch pomiędzy dwoma punktami granicy celnej lądowej lub dwoma portami, względnie pomiędzy punktem celnym granicy lądowej a jednym z portów.

W sprawie wprowadzenia „containersów“ do użytku w transportach eksportowych.

Państwowy Instytut Eksportowy zwraca uwagę na korzyści używania w transportach eksportowych t. zw. containersów. Są to większych rozmiarów skrzynie specjalnie zbudowane dla transportów większej ilości towarów jednocześnie, otwartemi wagonami. Skrzynie te wyglądają jak wierzchnia część ciężarowych zamkniętych samochodów, zaopatrzone są w drzwi lub klapy oraz w specjalne urządzenia umożliwiające przytwierdzanie skrzyń tych do powierzchni otwartych wagonów.

Rozróżnia się:

containersy większe — mieszczące około 5000 kg., t. j. na wagon 15-to tonnowy 3 takie skrzynie

containersy średnie — mieszczące od 500 — do 1000 kg. towaru każdy

containersy małe — do baniek z mlekiem i t. p.

„ „Termo“ — ze ściankami z materjałów izolacyjnych i urządzeniem na wstawianie lodu.

Containersy nadają się zwłaszcza do transportowania towarów łamliwych, **jak szkło.**

W Europie Zachodniej containersy stosowane są na szeroką skalę i korzyści polegają na:

oszczędności pakowania, zmniejszeniu ryzyka uszkodzenia, szybkości dostawy możności wysyłania całowagonowych ładunków do portu, uniknięciu drogiej manipulacji przy transportach i magazynowaniu drobnicy.

Firmy eksportowe, mając na uwadze ewentualność wprowadzenia containersów (po niemiecku Behälter) do użytku w naszych transportach zechcą wypowiedzieć się w tej sprawie i nadesłać swe uwagi pod adresem Związku Hut Szklanych w Polsce, Warszawa, Traugutta 3.

Z Polsko-Amerykańskiej Izby Handlowej.

Na miejsce p. Kotnowskiego, zmarłego Prezesa i Dyrektora Polsko - Amerykańskiej Izby Handlowej w Warszawie, którego działalność była bardzo pozytywna, ma być powołany w tym samym charakterze emerytowany Konsul Generalny, p. Kwapiszewski.

Indje Brytyjskie.

W związku z wprowadzeniem w Indjach Brytyjskich zakazu przywozu towarów włoskich należy do towarów polskich przesyłanych do Indyj przez porty włoskie dołączyć świadectwo pochodzenia Świadectwo takie winno być wystawione przez instytucję upoważnioną do tego w myśl Międzynarodowej Konwencji o uproszczeniu formalności celnych (w Polsce — Izbę Przemysłowo-Handlową). Ponadto należy wykazać urzędowi celnemu wiarogodnym dokumentem, że towar wysłany został bezpośrednio przez dostawcę polskiego importerowi indyjskiemu.

Możliwości eksportowe.

Wyroby szklane. Fabryka perfum w Capetown (Unja Połudn. Afryk.) interesuje się dostawami z Polski wszelkiego rodzaju butelek, słoików i flakonów. P.(1239)3B/Ż.

Szkło szybowe. Firma angielska poszukuje dostawców szkła szybowego. 1429(63)Ż.

Ozdoby choinkowe. Firma angielska poszukuje dostawców ozdób choinkowych. P/533/54 Sz.

Firma amerykańska poszukuje dostawców ozdób choinkowych. P/186/54/Sz.

Kronika.

WICEMINISTER SKARBU P. ADAM KOC PREZESEM BANKU POLSKIEGO.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Skarbu p. Adam Koc, który pełnił równocześnie obowiązki Komisarza Rządowego w Banku Polskim, został mianowany przez P. Prezydenta Rzeczypospolitej prezesem Banku Polskiego.

NOWY WICEMINISTER PRZEMYSŁU I HANDLU.

P. Prezydent Rzeczypospolitej podpisał w dniu 8 b. m. nominacje p. Mieczysława Sokołowskiego, dyrektora departamentu handlowego, na stanowisko podsekretarza Stanu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu. W ten sposób w Ministerstwie tem obsadzony został drugi etat Wiceministra, który był wolny od połowy roku 1934.

W SPRAWIE PRZYMUSU ORGANIZACYJNEGO.

Związek Izb Przemysłowo-Handlowych jest przeciwny tworzeniu związków przemysłowych przymusowych, względnie nadawaniu przymusowego charakteru związkom już istniejącym, z wyjątkiem rzadkich wypadków, w których wymagałyby tego interesy eksportowe i w których przymus odnosiłby się tylko do eksporterów, niemniej jak do ilości eksportowanych. W takich razach od wypadku do wypadku Związek Izb zostawia sobie możność wypowiedzenia się za zastosowaniem przymusu z nowego prawa przemysłowego.

W SPRAWIE REWIZJI DOCHODZEŃ STATYSTYCZNYCH.

W dniu 13 stycznia r. b. odbyło się w Głównym Urzędzie Statystycznym posiedzenie inauguracyjne komisji do spraw rewizji dochodzeń statystycznych. Obradom przewodniczył Dyrektor Główn. Urz. Statyst. p. E. Szturm de Sztrem.

W wyniku dyskusji postanowiono podzielić prace komisji na podkomisje: 1) górniczą, 2) hutniczą, 3) włókienniczą, 4) metalowo-przetwórczą, 5) elektrotechniczną, 6) spożywczą, 7) chemiczną i mineralną, 8) drzewną, 9) budowlaną, 10) poligraficzną i papierniczą, 11) konfekcyjną, galanteryjną i inne.

Do podkomisji winni wchodzić z reguły przedstawiciele Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, zainteresowanych Ministerstw z prawem kooptacji referenta. Pozatem do każdej podkomisji wchodzi z urzędu przedstawiciel Głównego Urzędu Statystycznego, zaś przewodnictwo podkomisji spoczywać będzie w ręku zastępcy przewodniczącego komisji p. Naczelnika I. Krautlera. Rejestr dochodzeń statystycznych, jako projekt Głównego Urzędu Statystycznego, zostanie rozesłany do zaopinjowania wszystkim zainteresowanym resortom oraz instytucjom.

URUCHOMIENIE HUTY „FENIKS" W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM

W tych dniach zostanie po dłuższej przerwie uruchomiona Huta Szklana „Feniks". Pracę otrzyma około 150 robotników. Byt hutników znacznie się poprawi, bowiem Huta będzie czynną dłuższy okres czasu. Pozostała partja robotników znajdzie zatrudnienie w tejże hucie za parę tygodni.

Należy zaznaczyć, że Dyrekcja Huty stara się, by w miarę możności zatrudnić jak największą liczbę bezrobotnych hutników.

WZROST ZATARGÓW O PRACĘ.

Na podstawie danych zamieszczonych w „Wiadomościach Statystycznych", liczba strajków

w I kwartale 1934 r. wynosiła	188	
w II „ „ „	296	
w III „ „ „	254	738
w IV „ „ „		208
Razem w 1934 r.		946
w I kwartale 1935 r. wynosiła		225
w II „ „ „		279
w III „ „ „		372
Razem za trzy kwartały 1935		876

Przyczyny tak znacznego wzrostu są rozmaite. Nieraz bywa, że strajk wybucha z błahej przyczyny, często oparty jest na nieporozumieniu, często zaś jako akcja przeciw obniżce płac lub redukcji.

STAN ZATRUDNIENIA W HUTACH SZKLANYCH.

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Wiadomości Statystyczne) w hutach szklanych zatrudnionych było ogółem w miesiącu grudniu r. b. 11.605 robotników wobec 10.903 robotników w grudniu 1934 roku.

WYSOKOŚĆ SKŁADKI EMERYTALNEJ ROBOTNICZEJ W HUTACH SZKŁA.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych okólnikiem z dn. 25 stycznja 1936 r. Nr. 9/36 wyjaśnił wszystkim Ubezpieczalniom Społecznym, że za robotników hut szkła należy obliczać składkę emerytalną w wysokości 5,2% względnie od dnia 1 lutego 1936 r. na mocy art. 1 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14.I.1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 24) — w wysokości 4,2%.

PŁYTY SZKLANE W OKNACH Z UBRANIAMI.

Wielkie magazyny wiedeńskie, francuskie i angielskie zastosowały niedawno prosty sposób w dekorowaniu okien z ubraniami, sukniami, płaszczami i t. p. Podłoga okna wyłożona zostaje materjałem szarym lub beige. Na podłodze tej układa się pod różnemi kątami nachylenia sporych rozmiarów tafle szklane wielobarwne: czarne, białe, niebieskie, różowe, a na każdej z takich tafli układa się odpowiednio dobraną kolorem suknię, bluzkę, kostjum i t. p. Oczywiście, że dany przedmiot układa się na tafli w samym sklepie, poczem całość układa się dopiero w oknie.

Pomijając już fakt, że tego rodzaju sposób układania jest wielkiem udogodnieniem dla dekoratora, niepotrzebującego klęczeć w oknie, ale daje świetny efekt dekoracyjny: każdy towar wydaje się jakby leżał na tacy, podkreślone zostaje jego piękno, jego zalety.

WYCIECZKA DO GRECJI.

Izba Handlowa Polsko-Grecka organizuje w miesiącu kwietniu czterotygodniową wycieczkę do Grecji. Wyjazd nastąpi w dniu 2 kwietnia, powrót — dnia 30 kwietnia r. b. Koszt udziału wyniesie około 450 zł., płatnych w trzech ratach, mianowicie: do 15 lutego — zł. 150.—, do 10 marca — Zł. 150.— i do dn. 1 kwietnia — zł. 150.—

Trasa wycieczki biec będzie drogą lądową do Constanzy, przez Bukareszt, dalej zaś okrętem przez Konstantynopol, Saloniki do Aten, z Aten na 10-14-o dniowy pobyt na jedną z wysp greckich (Kiphissia, Paleon lub Phaleron).

W drodze powrotnej wycieczka zwiedzi Sofję, Beograd i Budapeszt.

Uczestnicy wycieczki otrzymają w ciągu miesiąca lutego szczegółowe dane dotyczące trasy, warunków podróży i pobytu w Grecji, za pośrednictwem specjalnego komunikatu wycieczkowego.

Pragnący wziąć udział w powyższej wycieczce winni zwrócić się do kancelarji Izby (Warszawa, ulica Pierackiego 14 m. 3 w godz. od 16-ej do 18-ej).

VIII TARGI KATOWICKIE

w Katowicach przy parku Kościuszki odbędą się w czasie od 30.V. do 14.VI. r. b. Ceny stoisk są przystępne, by każdemu umożliwić udział w tegorocznej imprezie Targowej. Targi Katowickie, ze względu na sąsiedztwo z kilku pobliskiemi krajami i dobrą komunikację, stają się właściwym rynkiem dla wymiany towarów i posiadają wszelkie warunki, by towar krajowy zwrócił uwagę i znalazł także zbyt w pobliskiej zagranicznej klienteli.

Wiadomości z zagranicy

FRANCJA. Ustalenie kontyngentów na szkło na rok 1936 dla Iles de la Réunion.

„Journal Officiel de la Republique Française" № 284 z dn. 5.XII 1935 r. ustala na rok 1936 następujące kontyngenty wwozowe dla poszczególnych państw:

	Kraj	Kontyngent w quint.
Szkło stołowe	Japonja	104,0
	Niemcy	9,6
	Chiny	3,6
	Holandja	3,6
	Belgja	89,6
	Afryka Południowa	69,4
	Anglja	1,6
	Inne kraje	3,2
	razem	284,6
Żarówki elektryczne	Japonja	5.0
	Inne kraje	0,2

CZECHOSŁOWACJA. Wzmożenie eksportu wyrobów szklanych.

Ostatnio nastąpiła pewna poprawa w eksporcie wyrobów szklanych z Czechosłowacji. Wartość wywiezionych wyrobów wyniosła w listopadzie r. ub. 64.000 000 Kć. wobec 61.000.000 Kć w październiku tegoż roku i 59.000.000 Kć w listopadzie 1934 roku. Poprawę tę należy przypisać wzmożonemu eksportowi do Włoch. w związku z sankcjami ekonomicznemi.

JAPONJA. Wywóz butelek.

Oficjalne statystyki handlu zagranicznego publikują poniższe dane o wywozie butelek z Japonji w ciągu pierwszych ośmiu miesięcy 1935 roku w porównaniu z latami 1933 i 1934:

	1935	1934	1933
Ilość w tuzinach:	15.861.847	12.862.567	12.533.518
Wartość w jenach:	3.695.438	2.836.601	2.336.214

Jak wynika z powyższej tabeli, wywóz w 1935 r. wzmógł się znacznie. Nie bacząc na wzmożony eks-

port, ceny butelek utrzymały się na poziomie ubiegłych lat.

NIEMCY. Import szkła pod kontrolą centrali dewiz.

Od dnia 20 listopada 1935 roku na wwóz do Niemiec wielu artykułów szklanych, bez względu na ich pochodzenie, konieczne jest zezwolenie Centrali Dewiz. Pod kontrolę tej ostatecznej podpadają artykuły szklane objęte nomenklaturą celną od pozycji 751 do 768, a mianowicie: szkła do zegarków, do lunet, lupy, szkło optyczne, lornetki, soczewki do aparatów fotograficznych, guziki ze szkła, emalja, biżuterja szklana, szkło przędzone, wełna szklana, pryzmy ze szkła „Luxfer", obrazy na szkle, mozaika szklana, oczy i zęby szklane, szkło surowe dla potrzeb medycyny i chemji, szkło w blokach, oraz tłuczone. Z pod kontroli wyłączone są paczki z Czechosłowacji wartości poniżej 25 RM., zawierające guziki z porcelany oraz perły ze szkła i porcelany.

NIEMCY. Zakaz wywozu dywidendy, należnej zagranicznym hutom szklanym.

Zastosowanie prawa o zakazie wywozu dywidend z Niemiec nie pozwoliło Międzynarodowemu Towarzystwu Mechanicznej Fabrykacji Szkła (System Libbey-Owens) w Brukseli wywieźć dywidendy w wysokości 14%, uchwalonej na posiedzeniu akcjonarjuszy Deutsche Libbey-Owens Gesellschaft w Gelsenkirchen.

PALESTYNA. Stan przemysłu szklanego.

W Tel-Avivie założona została szlifiernia i polerownia szkła pod nazwą „Vitrax". W Haifie utworzyło się Tow. „Palestine Plate Glass and Paint Works" w celu produkcji szkła lanego, luster oraz barwników do szkła. Nowopowstała huta szklana „Phoenila" w Haifie rozpocznie niebawem swą produkcję. Huta ma produkować 600.000 m² szkła rocznie. Konsumcja szkła taflowego w roku 1934 wyniosła około 600.000 m², zapotrzebowanie Syrji wynosi 300.000 m², wobec czego nowopowstała huta nie pokryje zapotrzebowania obu krajów. Rząd palestyński w celu rozwoju przemysłu szklanego w kraju postanowił zwolnić od cła surowce i materjały pomocnicze niezbędne dla przemysłu szklanego, mianowicie: piasek, siarczan sodu, bloki szamotowe i t. d.

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁNOCNEJ. Handel zagraniczny wyrobami szklanemi w pierwszem półroczu 1935 r.

Wwóz wyrobów szklanych wynosił ogółem . . . . . . $ 1.690.160

w tem:

Szkła taflowego zwykłego	lb. 1.161.635	$	42.060
„ „ giętego	„ 3 469.801		63 652
„ płytowego	stóp 14.045		11.381
„ lustrzanego	„ 668		1.142
„ oświetleniowego			114.007
Rurek szklanych			35 731
Butelek			259.268
Szkła do celów naukowych			137.877
Baloników do żarówek	szt. 660.764		11.203
Szkła dmuchanego			517.283
Szkła prasowanego			37.521

Wywóz wyrobów szklanych wynosił ogółem . . . . . . $ 3.567.637

w tem:

Szkła płytowego	stóp³ 2.665.107	$	746.530
„ taflowego	lb. 1.825.320		158.891
Butelek			1.043.791
Wyrobów szklanych zwykłych			428.367
Wyrobów szklanych szlifowanych			20.686
Szkła oświetleniowego			37.049
Kloszy szklanych			130.168
Szkła dla celów chemicznych	lb. 108.299		93.259
Izolatorów szklanych	„ 798.388		49.223
Innych wyrobów szklanych			859.673

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁN. Koncern Libbey-Owens zakupuje hutę szklaną Vitrolite Co.

Huta szklana Vitrolite Co. założona w 1907 r. została nabyta przez Tow. Libbey-Owens-Ford. Huta znajduje się w Parkesburg (Zachodnia Wirginja), zatrudnia około 200 robotników, produkuje szkło opalowe dla celów budowlanych pod nazwą „Vitrolite" Szkło to jest fabrykowane w dwudziestu pięciu różnych kolorach i stosuje się głównie dla upiększania mieszkań.

TURCJA. Produkcja huty szklanej w Pascha-Bagtsche.

Uruchomiona niedawno huta szkła w Pascha-Bagtsche wykonała dla tureckiego Monopolu Spirytusowego do dnia 1 września r. ub. 250.000 butelek półlitrowych, 200.000 ćwierćlitrowych i 218.000 butelek 15-centylitrowych. Dla rynku prywatnego wykonano 30.000 butelek 10-centylitrowych, 139.000 — 15-centylitrowych 7.000 butelek do wody mineralnej i 15.000 1½ litrowych butelek do wina. Huta jest nastawiona na produkcję roczną w ilości 4 500 tonn szkła butelkowego. Produkcja w r. 1935 wyniesie około 12.000.000 butelek ogólnej wagi 2.670 tonn.

WĘGRY. Nowe zarządzenie.

W związku z wydanemi zarządzeniami o przedłużeniu moratorjum płatności zagranicznych, dotychczasowe postanowienia obowiązywać będą do 22 XII 1936 roku.

W dniu 18.XII 1935 r. wydane zostały zarządzenia wprowadzające szereg zmian celnych w związku z taryfikacją m. in. rurek szklanych, guzików szklanych.

WŁOCHY. Kartel producentów szkła taflowego.

Pod egidą narodowego związku producentów szklanych został utworzony w formie towarzystwa akcyjnego kartel „S. A. Commissionaria Consorzio Italiano Vetrario", do którego należy 28 hut szklanych i którego celem jest sprzedaż szkła taflowego oraz kontrola produkcji. Utworzone zostały biura sprzedaży z centralą w Rzymie i oddziałami: w Medjolanie, Florencji i Neapolu.

Z. S. R. R. Rozwój produkcji szkła taflowego.

Program produkcji szkła taflowego, który w roku 1935 określono na 16.000.000 m² ma być podwyższony w roku bieżącym do 30.000.000 m².

Z. S. R. R. Trudności w przemyśle szklanym. Rząd Z. S. R. R. wydał w roku 1934 cały szereg rozporządzeń, usprawniających produkcję szkła. W chwili obecnej wydane zostało nowe zarządzenie w którem rząd wykazuje, że rozwój produkcji jest niedostateczny i że zdolności produkcyjne nie są w pełni wykorzystane. Braki w hutnictwie szklanem dochodzą w niektórych wypadkach do 28—29%. Zapotrzebowanie na butelki i inne naczynia szklane nie jest pokryte; eksploatacja hut nie odbywa się racjonalnie, jest dużo defektów konstrukcyjnych, zbyt często psują się maszyny, odczuwa się brak zamiennych części maszyn. Wobec tego stanu przewidywana jest zupełna mechanizacja hut butelkowych, taflowych oraz produkujących szkło stołowe.

Bibljografja.

Materjały ogniotrwałe do pieców wannowych przez J. H. Patridge z przedmową Prof. W. E. S. Turnera. Wydanie The Society of Glass Technology, Darnall Road, Sheffield (Anglja) 1935. Cena dla członków Towarzystwa £ 0-6-6 (Zł. 8,45) dla niečzłonków Towarzystwa £ 0-8-6 (Zł. 11.—) 128 stron, 37 ilustracyj.

Budowa nowoczesnych pieców wannowych, ich wzmożona produkcja, zastosowanie wyższych temperatur—stawiają blokom ogniotrwałym bardzo wysokie wymagania. Produkcja więc bloków szamotowych winna zastosować się do wygórowanych potrzeb, nowoczesnej techniki topienia szkła. Najlepsze kamienie wannowe nie odpowiadają tym wymogom, bowiem technika topienia szkła znacznie wyprzedziła wyrób bloków ogniotrwałych. Autor uważa rozwiązanie tych zagadnień za kwestję palącą. Między innemi, autor poddaje analizie następujące sprawy: surowce do bloków wannowych, masy plastyczne, formowanie, suszenie, wypalanie, wady i skazy bloków, zachowanie się ich w piecach wannowych, badanie odporności bloków względem stopionej masy szklanej. W końcu autor podaje cały szereg dzieł, omawiających kwestje materjałów ogniotrwałych. Książka, obok spraw natury naukowej, daje wiele pożytecznych danych praktycznych, które omawia wyczerpująco. Dzieło powyższe wypełnia lukę, jaką rzeczywiście odczuwał cały przemysł szklany.

Modern Glass Practice (Praktyka nowoczesnej techniki szklanej) przez Samuel R. Scholey, prof. Instytutu Ceramicznego Stanu Nowego-Yorku. Cena $ 6.— (Zł 31.—)

Książka ta przeznaczona jest dla studentów sekcji szklanej Instytutu Ceramicznego i dla praktyków przemysłowych. Rozpatruje wszystkie problemy szklarstwa, powołując się na poważne źródła naukowe. Spis rzeczy obejmuje bardzo szeroko technikę szklarstwa: fizykę i chemję szkła, surowce, piece, topienie, produkcję, wady i skazy w szkle, piece chłodnicze, oraz materjały ogniotrwałe. Książka omawia szeroko stosunki w amerykańskim przemyśle szklanym. Autor w swych wnioskach powołuje się na znanych specjalistów w dziedzinie szkła: pp. D-ra Morey, Donalda Shorp, D-ra Preston, D-ra Blau. Książka ta jest źródłem pierwszorzędnych informacyj praktycznych.

„Die Menschen im Moor" (Ludzie na bagnach) Powieść poety Jerzego Rendla. Autor sam pracował w hucie szklanej. Każdy, mający jakąkolwiek styczność ze szkłem, powinien tę książkę przeczytać. Autor kreśli dzieje pewnej starej huty turyngieńskiej, opisuje wszelkie prace w hucie, omawia sztukę dmuchania szkła z niezwykłą wiarogodnością i nadzwyczajnym rozmachem. Opisuje bardzo barwnie powstanie huty, serdeczny stosunek fabrykanta do swoich robotników. Książka jest napisana żywo i winna być drogą każdemu, kto bliżej styka się z życiem hutniczem, i zna język niemiecki. Dzieło zostało wydane przez firmę wydawniczą Pieset, Salzburg-Lipsk.

Okólniki Centralnego Związku Przemysłu Polskiego

Centralny Związek nadesłał następujące okólniki:

Wydziału Prawnego Nr. 397 z dnia 10 lutego 1936 r. o zmianach w zakresie poboru dodatków do podatków.

Nr. 398 z dnia 10 lutego 1936 r. o zmianie ustawy z dnia 18 1935 r. o pobieraniu odsetek od zaległości w podatkach państwowych i innych daninach publicznych.

Nr. 458 z dnia 17 lutego 1936 r. w sprawie terminów zeznań i terminów płatności podatków przemysłowego od obrotu oraz dochodowego.

Nr. 469 z dnia 19 lutego 1936 r. o świadczeniach rzeczowych i pieniężnych na rzecz obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej.

Wydawca: ZWIĄZEK HUT SZKLANYCH w POLSCE. Redaktor: Antoni Tarwid

Druk. „Royal". W-wa, Chmielna 30. Tel. 5.95-71.